U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **N. F.,** zastoupený Mgr. Et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 20. 8. 2015, č. j. 49 Az 47/2013 - 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. et Bc. Filipa Schmidta, LL.M., **se určuje** částkou 4114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Rozhodnutím ze dne 14. 6. 2013, č. j. OAM-89/LE-BE02-ZA13-2013, žalovaný zamítl žádost žalobce (dále jen „stěžovatel“) o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“), jako zjevně nedůvodnou.

Žalovaný vzal za prokázané, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce je obava z návratu na Ukrajinu z důvodu nesplaceného dluhu lichvářům a snaha stěžovatele uvést svůj pobyt na území České republiky do souladu s právními předpisy, neboť si v České republice zvykl a má zde své kamarády a známé.

Žalovaný z výpovědi stěžovatele zjistil, že stěžovatel zemi svého původu opustil v roce 1996, protože nebyl schopen splácet dluh a z tohoto důvodu mu bylo vyhrožováno,

byl také opakovaně fyzicky napaden a obával se o svou rodinu. Jiné důvody odchodu z vlasti a podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice stěžovatel nesdělil. Podle žalovaného je proto zřejmé, že stěžovatel svoji vlast neopustil z důvodů relevantních podle zákona o azylu a stěžovatelem uváděnou pohnutku k podání předmětné žádosti nelze podřadit pod zákonné důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. a), b) zákona o azylu, tj. pod pronásledování pro uplatňování politických práv a základních svobod nebo pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Stěžovatel se na území České republiky nachází nepřetržitě od roku 1996 a žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až poté, co byl zadržen Policií ČR z důvodu nelegálního pobytu. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 7 Azs 187/2004, žalovaný uvedl, že žádá-li stěžovatel o legalizaci pobytu v České republice, musí se podrobit režimu jiného zákona.

Nedůvodnou shledal žalovaný žádost stěžovatele také z hlediska § 13 zákona o azylu, neboť z výpovědi stěžovatele nevyplývá, že by byla v České republice udělena mezinárodní ochrana některému z jeho rodinných příslušníků ve smyslu tohoto ustanovení.

Podle žalovaného nebyl z výpovědi stěžovatele zjištěn ani žádný důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovateli nebyl na Ukrajině uložen trest smrti ani mu vykonání tohoto trestu nehrozí. Stěžovateli nehrozí v případě návratu do vlasti ani nebezpečí mučení nebo nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání, když takové obavy ani v průběhu správního řízení neuvedl. V případě jakýchkoli problémů se soukromými osobami (lichváři) má stěžovatel možnost se obrátit se žádostí o pomoc na kompetentní orgány své vlasti. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 9. 2012 vyplývá, že stěžovateli nehrozí v zemi jeho původu ani nebezpečí vážné újmy z důvodu podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rovněž uvedl, že stěžovateli nehrozí vážná újma z důvodu svévolného násilí, které by mohlo vyplývat z mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu v zemi jeho původu, neboť z Infobanky ČTK „Země světa – Ukrajina“ plyne, že takový konflikt na Ukrajině neprobíhá. Případné vycestování stěžovatele nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky.

Důvodnou neshledal žalovaný žádost stěžovatele ani z hlediska § 14b zákona o azylu, neboť z jeho výpovědi nevyplývá, že by v České republice byla udělena doplňková ochrana některému z jeho rodinných příslušníků.

Dne 11. 7. 2013 podal stěžovatel proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), v níž namítal, že žalovaný se nedostatečně vypořádal s rizikem, které mu hrozí od lichvářů.

Krajský soud rozsudkem ze dne 20. 8. 2015, č. j. 49 Az 47/2013 - 21, žalobu zamítl jako nedůvodnou ve smyslu § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v relevantním znění (dále jen „s. ř. s.“). Krajský soud dovodil, že žalovaný se s námitkou týkající se rizika údajně hrozícímu stěžovateli ze strany lichvářů řádně vypořádal.

Stěžovatel přitom neuvedl žádné důvody, které by svědčily o tom, že státní orgány Ukrajiny nejsou schopny nebo ochotny stěžovateli účinnou ochranu v případě reálné hrozby ze strany lichvářů poskytnout. Krajský soud dále konstatoval, že žalovaný nepochybil, jestliže postupoval podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Závěr, že skutečnosti uvedené stěžovatelem v řízení před žalovaným nejsou skutečnostmi svědčícími o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, anebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu, byl žalovaným řádně zdůvodněn, je v souladu s obsahem správního spisu.

Krajský soud přihlédl rovněž ke skutečnosti, že od vydání rozhodnutí žalovaného došlo na Ukrajině k zásadním společenským změnám. S ohledem na současnou situaci na Ukrajině s odkazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, konstatoval, že v projednávané věci je třeba přihlédnout k zásadě *non-refoulement* a vyhodnotit, zda jsou dány důvody pro neaplikaci § 75 odst. 1 s. ř. s., tj. zda je třeba přihlížet i ke skutečnostem relevantním pro možné udělení doplňkové ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud uvedl, že při obecné známosti aktuální vnitřní bezpečnostní situace na Ukrajině (alespoň v některých jejích částech) není důvodu pochybovat o tom, že jde o skutečnost, která může mít z hlediska naplnění podmínek doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu relevanci, přičemž ji stěžovatel objektivně nemohl uplatnit již v předchozím řízení před žalovaným.

Krajský soud ovšem konstatoval, že stěžovateli nicméně nic nebrání v tom, aby neprodleně po obdržení rozsudku krajského soudu učinil u příslušného útvaru cizinecké policie nebo v přijímacím středisku (§ 3a zákona o azylu, v tehdejším znění) prohlášení o mezinárodní ochraně. Za této situace bude žalovaný podle § 10 zákona o azylu povinen stěžovateli umožnit podat novou žádost o mezinárodní ochranu. Pokud stěžovatel podá novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou bude opírat o změnu bezpečnostní situace v zemi původu, která vyšla najevo až v tomto řízení před krajským soudem, bude žalovaný povinen posoudit tuto žádost jako přípustnou minimálně v rozsahu takového tvrzení, a to právě z důvodu existence mezinárodního závazku *non-refoulement*. Krajský soud uzavřel, že ač v této věci existují z hlediska mezinárodní ochrany nové relevantní skutečnosti, které nebyly v řízení před žalovaným zohledněny, neboť se v té době ještě nestaly, má stěžovatel dostatečné právní záruky pro to, že mohou být dodatečně posouzeny k tomu příslušným správním orgánem v novém správním řízení, jestliže takové řízení vyvolá. Případné nové rozhodnutí o takové žádosti by pak podléhalo soudnímu přezkumu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, jež podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatel konkrétně namítl, že pro zamítnutí jeho žádosti o mezinárodní ochranu dle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu nebyly splněny zákonné podmínky. Stěžovatel má za to, že uvedl skutečnosti relevantní k posouzení žádosti v intencích § 14a zákona o azylu,

neboť problémy se soukromými osobami mohou být za určitých podmínek důvodem k udělení doplňkové ochrany, typicky z důvodu hrozby mučením či nelidským zacházením. Krajský soud tuto námitku odmítl s tím, že stěžovatel se neobrátil se žádostí o pomoc na ukrajinské státní orgány; nebylo proto prokázané, že by mu tuto ochranu před jednáním soukromých osob neposkytly. Jedná se přitom o základní podmínku pro případné udělení jakékoli formy ochrany. Podle stěžovatele je interpretace krajského soudu nesprávná a vnitřně rozporná. S odkazem na § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu a rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 2 Azs 224/2005 stěžovatel uvedl, že ke zjednodušenému řízení bez detailního dokazování dle § 16 zákona o azylu by mělo docházet výjimečně. Stěžovatel tvrdil relevantní skutečnosti ve vztahu k § 14a zákona o azylu, což potvrdil krajský soud odkazem na nevyčerpání prostředků vnitrostátní ochrany. Tyto úvahy pak měly být součástí meritorního rozhodování o žádosti stěžovatele, aby mohlo být na základě řádného dokazování zhodnoceno, zda by státní orgány byly schopny, resp. ochotny ochranu poskytnout. Stěžovatel je přesvědčen, že nikoliv. Státní orgány na Ukrajině v aktuální situaci nejsou schopny zajistit ochranu před útoky soukromých osob.

Stěžovatel namítá nesprávné posouzení nových okolností na Ukrajině, které vznikly až po datu vydání rozhodnutí žalovaného, resp. podání žaloby. Stěžovatel souhlasí s argumentací krajského soudu, že jde o skutečnosti, které mohou mít z hlediska naplnění podmínek doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu relevanci, přičemž stěžovatel je objektivně nemohl uplatnit v řízení před žalovaným. Krajský soud také správně poukázal na to, že pro dodržení zásady *non-refoulement* je nutno odhlédnout od § 75 odst. 1 s. ř. s. a vážit nové skutečnosti, pro které by stěžovateli mohlo hrozit mučení nebo nelidské zacházení. Následně ovšem krajský soud stěžovatele odkázal s novými skutečnostmi na nové řízení o mezinárodní ochraně, aby tyto nové důvody uplatnil v něm. Stěžovatel namítá, že judikatura Nejvyššího správního soudu a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „nová procedurální směrnice“), měly vést krajský soud k samostatnému posouzení této otázky v soudním řízení. Znění nové procedurální směrnice je více postaveno na apelačním principu, přičemž podle článku 46 odst. 3 nové procedurální směrnice členské státy pro dosažení souladu s jejím článkem 46 odst. 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle této směrnice, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně. Tato směrnice měla být do českého právního řádu transponována do 20. 7. 2015, k čemuž ovšem nedošlo. Stěžovatel má nicméně za to, že citované ustanovení nové procedurální směrnice lze aplikovat přímo. Krajský soud proto měl a mohl sám posoudit aktuální situaci na Ukrajině, případně z tohoto důvodu věc vrátit správnímu orgánu k doplnění dokazování. Odkázání stěžovatele na podání další žádosti o mezinárodní ochranu je podle názoru stěžovatele v rozporu s výše uvedeným a zásadou procesní ekonomie.

Podle stěžovatele je dán důvod přijatelnosti kasační stížnosti tak, jak byl formulován v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, tj. zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Dle názoru stěžovatele se kasační stížnost týká otázky, která doposud nebyla v judikatuře řešena, a krajský soud nezdůvodnil, z jakého důvodu nejsou žalobní námitky

důvodné. Otázka rozsahu soudního přezkumu v návaznosti na novou procedurální směrnici, která nebyla do právního řádu České republiky dosud transponována, je otázkou přesahující vlastní zájmy stěžovatele.

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti a uvedl, že zjistil skutečný stav věci, když případ stěžovatele posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu řízení uvedl a opatřil si rovněž potřebné podklady a objektivní informace pro své rozhodnutí. Podle žalovaného stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mu na Ukrajině hrozilo pronásledování z azylově relevantních důvodů. Ve správním řízení stěžovatel odůvodnil svou žádost tím, že mu v případě návratu na Ukrajinu hrozí fyzická újma od lichvářů, kterým dluží peníze. Krajský soud souhlasil s názorem žalovaného, že hrozba ze strany lichvářů není relevantní z hlediska udělení mezinárodní ochrany, přičemž se stěžovatel neobrátil se žádostí o pomoc na příslušné státní orgány svého domovského státu. Stěžovatel nebyl ani jinak pronásledován ve smyslu zákona o azylu a v daném případě nejsou dány žádné důvody pro poskytnutí některé z forem mezinárodní ochrany, a to ani ochrany doplňkové, když stěžovateli v případě návratu do vlasti nehrozí vážná újma ve smyslu zákona o azylu. Závěrem žalovaný uvedl, že stěžovatel si měl svůj pobyt upravit za pomoci zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), což ovšem neučinil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Stěžovatel se kasační stížností podanou v zákonem stanovené lhůtě (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) domáhá přezkumu rozhodnutí krajského soudu, které vzešlo z řízení, jehož byl účastníkem (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost splňuje všechny zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda význam posouzení kasačních námitek podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, tedy její přijatelností (§ 104a s. ř. s.). Ve vztahu k otázce ochrany veřejných subjektivních práv stěžovatele je třeba předně uvést, že mu byla soudní ochrana poskytnuta již individuálním projednáním věci krajským soudem na základě jím podané žaloby; projednání věci Nejvyšším správním soudem je podmíněno přesahem vlastních zájmů stěžovatele. Nebylo-li by tomu tak, musela by být kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítnuta.

Pojem přesahu vlastních zájmů je typickým neurčitým právním pojmem, jenž byl vyložen například v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz): *„Přesahem vlastních zájmů stěžovatele* [...] *je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana*

individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“

O přijatelnou kasační stížnost se tak může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon.

4) Kasační stížnost bude přijatelná pro shledání zásadního pochybení v napadeném rozsudku krajského soudu, jež mohlo mít dopad do hmotněprávní sféry stěžovatele.

Kasační námitky stěžovatele se netýkají právních otázek, které dosud nebyly vůbec, či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Nejvyšší správní soud v posuzované věci také neseznal, že je na místě změnit výklad určité právní otázky a neshledal ani zásadní pochybení v napadeném rozhodnutí krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

Stěžovatel zejména brojí proti posouzení otázky hrozby újmy relevantní z hlediska mezinárodní ochrany v jeho případě. Tu spatřuje jednak v útocích ze strany soukromých osob - lichvářů, a dále v dopadech aktuálního vojenského konfliktu na Ukrajině, které nastaly po vydání rozhodnutí žalovaného, v důsledku nichž dle názoru stěžovatele mu mimo jiné nejsou schopny ukrajinské státní orgány zajistit ochranu před útoky soukromých osob – lichvářů. Úvahy týkající se poskytnutí ochrany ze strany ukrajinských státních orgánů před útoky ze strany soukromých osob - lichvářů měly být dle stěžovatele již součástí rozhodnutí žalovaného, ve kterém mělo být na základě dokazování zhodnoceno, zda by stěžovateli ukrajinské státní orgány byly schopny, resp. ochotny zajistit potřebnou ochranu.

Z uváděných skutečností je zřejmé, že stěžovatel dovozuje z uváděných skutečností možnost udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Tvrdí-li stěžovatel, že mu ze strany jeho věřitelů (lichvářů) bylo nejen vyhrožováno, ale došlo také k jeho fyzickému napadení, jde o tvrzené nebezpečí vážné újmy ze strany nestátního původce, tj. subjektu z okruhu soukromých osob.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy

podle § 14a odst. 2 zákona o azylu a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti; b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu; c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

K otázce nestátních původců hrozící vážné újmy ve vztahu k poskytnutí doplňkové ochrany se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně vyjádřil. Lze odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23, v němž zdejší soud uvedl, že pro udělení doplňkové ochrany je třeba splnit kumulativně veškeré zákonem stanovené podmínky. Žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu, (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba) (3) vážné újmy, (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule podle § 15a zákona o azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62).

Původci, z jejichž strany osobě žádající o mezinárodní ochranu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, mohou být obdobně jako u pronásledování také nestátní subjekty z okruhu soukromých osob (viz § 2 odst. 9 zákona o azylu, v relevantním znění – srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Hrozba vážné újmy tedy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je soukromá osoba, pokud lze podle § 2 odst. 9 zákona o azylu prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázky původců vážné újmy (resp. pronásledování) a otázky dostupnosti ochrany v zemi původu vyplývá, že, jde-li o původce hrozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Mezinárodní ochranu je nutno žadateli při splnění dalších zákonných podmínek udělit, pokud stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před vážnou újmou nebo pronásledováním ze strany soukromých osob, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění vážné újmy nebo pronásledování (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2009, č. j. 5 Azs 44/2009 – 73).

Z uvedeného je zřejmé, že důvod uváděný stěžovatelem, že mu v zemi původu hrozí pronásledování ze strany soukromých osob (lichvářů) je v obecné rovině relevantním důvodem pro poskytnutí doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že povinností žalovaného je žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takových forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí odůvodnit (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107, publikované pod č. 2289/2011 Sb. NSS).

Z rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že se zabýval stěžovatelem vytýkanou otázkou a dospěl k závěru, že nejde o důvod, který by v projednávané věci odůvodňoval poskytnutí doplňkové ochrany, neboť v případě jakýchkoli problémů se soukromými osobami (lichváři) se může stěžovatel nejprve obrátit se žádostí o pomoc na kompetentní orgány své vlasti.

Stěžovatel ve správním řízení ani netvrdil, že by se z nějakých určitých důvodů nemohl se žádostí o předmětnou pomoc na ukrajinské státní orgány obrátit, neměl žalovaný důvod blíže hodnotit, zda tyto státní orgány jsou schopny a ochotny stěžovateli pomoc (ochranu) poskytnout. Poskytnutím této ochrany se přitom podle § 2 odst. 11 zákona o azylu, v tehdejším znění, rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, které směřují k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec (stěžovatel) k ní má přístup.

K další námitce stěžovatele týkající se aktuální situace na Ukrajině s tvrzenými dopady do činnosti ukrajinských státních orgánů a povinnosti krajského soudu posoudit tyto skutečnosti meritorně v řízení před soudem v souladu s novou procedurální směrnicí, Nejvyšší správní soud nejprve uvádí, že podle článku 52 nové procedurální směrnice členské státy použijí právní a správní předpisy podle čl. 51 odst. 1 u *žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. červenci 2015* a u řízení o odnětí statusu mezinárodní ochrany zahájených po 20. červenci 2015 nebo u žádostí o mezinárodní ochranu podaných a u řízení o odnětí statusu mezinárodní ochrany zahájených před tímto datem. Žádosti podané do 20. července 2015 a řízení o odnětí postavení uprchlíka zahájená do 20. července 2015 se řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. 12. 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (dále jen „směrnice 2005/85/ES“). Členské státy použijí právní a správní předpisy podle čl. 51 odst. 2 u žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. červenci 2018 nebo i před tímto datem. Žádosti podané do 20. července 2018 se řídí právními a správními předpisy podle směrnice 2005/85/ES.

K otázce aplikace čl. 46 odst. 3 nové procedurální směrnice se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, v němž dovodil následující: *„Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že výše uvedené závěry se vztahují k právní úpravě a judikatuře týkající se soudního přezkumu mezinárodní ochrany před tím, než se pro ČR stal závazným čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a rady 2013/32/EU o*

společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepracované znění), (dále jen („nová procedurální směrnice"), podle něhož „[č]lenské státy (...) zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně". K tomuto, pro další vývoj azylového soudnictví v ČR jistě zásadnímu ustanovení Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci nepřihlížel, neboť lhůta pro jeho transpozici uplynula až dne 20. 7. 2015 (čl. 51 odst. 1 nové procedurální směrnice), tedy po rozhodování městského soudu v této věci, a navíc, vzhledem k tomu, že toto ustanovení nebylo dosud, i přes uplynutí uvedené lhůty, zákonodárcem provedeno do vnitrostátního právního řádu, bude sice třeba, aby se správní soudy při rozhodování jednotlivých věcí mezinárodní ochrany zabývaly naplněním podmínek pro uplatnění jeho přímého účinku, jak byly definovány ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie vztahující se k přímému účinku směrnic, ovšem musí přihlížet i k přechodnému ustanovení dle čl. 52 nové procedurální směrnice, které stanoví členským státům jednoznačnou povinnost použít právní úpravu souladnou s daným ustanovením až u žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015.

Stěžovateli lze přisvědčit, že v průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně některých skutkových okolností vztahujících se k bezpečnostní situaci na Ukrajině, z nichž vycházel žalovaný ve svém rozhodnutí. Nicméně v daném případě je ze správního spisu zároveň zřejmé, že stěžovatel pochází ze západní části Ukrajiny, konkrétně z Černovické oblasti. Stěžovatel tedy nebude v případě svého návratu na Ukrajinu přímo ohrožen ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu ozbrojeným konfliktem, který probíhal či do určité míry dosud probíhá v některých oblastech na východě země. Z veřejně přístupných zdrojů je přitom obecně známo, že v únoru 2015 bylo uzavřeno stranami konfliktu na východě Ukrajiny příměří. Přestože i po uzavření příměří docházelo či nadále dochází ke střetům (přestřelkám), jedná se o incidenty nižší intenzity a zároveň je stranami konfliktu vyjadřován zájem na zachovávání úplného příměří. Ačkoli na Ukrajině stále trvá politická krize, má Ukrajina politickou reprezentaci, která obnovila proces sbližování Ukrajiny s Evropskou unií a hlásí se k hodnotám, na nichž je Evropská unie založena, tj. k demokracii, právnímu státu a úctě k základním právům. Nelze proto ani předpokládat, že by, jak tvrdí stěžovatel, byla uvedeným konfliktem významně dotčena činnost státních orgánů na západě Ukrajiny, pokud jde o jejich schopnost stěžovateli poskytnout ochranu před případnou vážnou újmou ze strany soukromých osob (lichvářů).

Nelze dále přisvědčit námitce stěžovatele, že postup krajského soudu je v rozporu se zásadou procesní ekonomie. Prolomit aplikaci § 75 odst. 1 s. ř. s. pouze z důvodu procesní ekonomie totiž nelze. Žaloba na ochranu proti rozhodnutí správního orgánu i ve věcech mezinárodní ochrany, na něž se dosud nevztahuje čl. 46 odst. 3 nové procedurální směrnice, je založena na principu kasačním a na principu subsidiarity soudní ochrany vůči působení veřejné správy, proto soud při přezkoumávání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2014, č. j. 5 Azs 128/2014 - 27).

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti a krajský soud se *prima facie* v napadeném rozsudku neodchyluje od

výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

IV. Závěr a náklady řízení

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže bylo řízení zastaveno nebo kasační stížnost odmítnuta.

Zástupcem stěžovatele byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2015, č. j. 5 Azs 191/2015 – 19, ustanoven advokát Mgr. Bc. Filip Schmidt, LL.M., jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby (podání doplnění kasační stížnosti) a dále 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 3400 Kč. Na náhradě nákladů řízení tedy stěžovateli přísluší částka 3400 Kč a na náhradě na dani z přidané hodnoty, jíž je zástupce stěžovatele plátcem, částka 714 Kč. Částka v celkové výši 4114 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 21. dubna 2016

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu